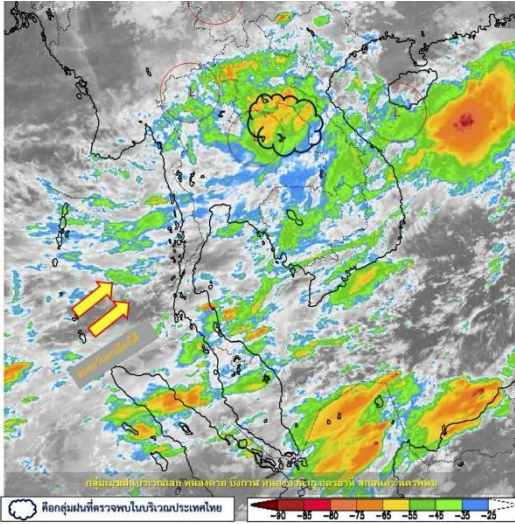

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ

ฉบับวันจันทร์ที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2563

ปี 63 ฝนเพิ่มจบบแล้ง จับตาร้ายพิบัติซ้ำซาก

นับตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2563 ที่ประเทศไทย มีฝนตกชุกต่อเนื่อง และครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ...ในปีนี้มีฝนจะมีมากกว่าปีที่แล้ว ที่คาดว่าจะมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านไทย 1-2 ลูก

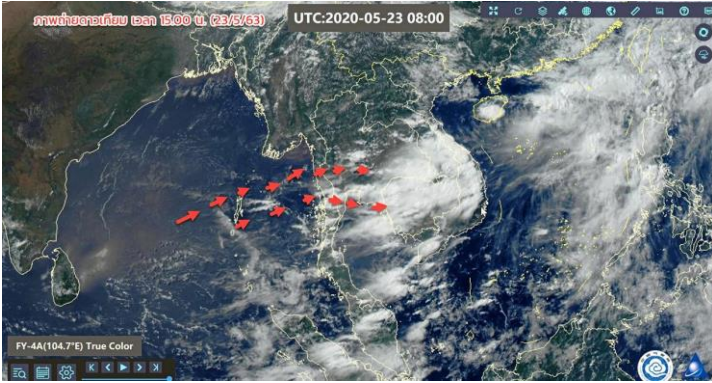
ปัจจัย “ฤดูฝน”...มาจากทิศทางลมระดับผิวพื้นถึงความสูง 3.5 กม.ได้เปลี่ยนทิศเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ พัดนำความชื้นจากทะเลอันดามัน และ ลมชั้นบนระดับความสูง 5.0 กม.ขึ้นไป เปลี่ยนทิศเป็นลมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดปกคลุมประเทศไทย ตามเกณฑ์ทางอุตุนิยมวิทยา ถือได้ว่าเป็นการเข้าสู่ ฤดูฝนของประเทศไทย

ในระยะแรก...จะมีปริมาณฝนกระจายไม่สม่ำเสมอ และเพิ่มมากขึ้นในช่วงปลายเดือน พ.ค. โดยเฉพาะเดือน ส.ค.-ก.ย. ฝนตกหนาแน่นสุด และจะสิ้นสุดราวกลางเดือน ต.ค.2563 นี้ ฤดูฝนปี 2563 นี้จะมีฝนมากกว่าปีที่แล้ว น.อ.สมศักดิ์ ขาวสุวรรณ์ อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา ให้ข้อมูลว่า ตามการพยากรณ์สภาพอากาศล่วงหน้า 6 เดือน มีตัวบ่งชี้ของสภาพฝนปี 2563 มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี มีข้อสังเกตมาตั้งแต่วันที่ 29 ก.พ.2563...ในการประกาศเข้าสู่ “ฤดูร้อน” ถัดมา 4 วัน ก็เกิดปรากฏการณ์ “พายุฤดูร้อน” ลักษณะแบบสัปดาห์เว้นสัปดาห์ด้วยซ้ำ กลายเป็นว่า “ฤดูร้อน” ตั้งแต่เดือน มี.ค.-พ.ค. มีน้ำฝนโปรยปรายคลายร้อนต่อเนื่อง ที่มีประกาศเตือน “พายุฤดูร้อน” อย่างน้อย 7 ครั้ง ทำให้ช่วง “ฤดูร้อน” ในหลายพื้นที่เกิด “ความชุ่มฉ่ำ” โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก แม้ว่าจะไม่ตกลงทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทยก็ตาม แต่ก็ยังดีพอได้มี “น้ำฝน” ลงมาช่วยเข้าใน...ห้วย หนอง คลอง บึง ในการรักษาระบบนิเวศ และบรรเทาความเดือดร้อนของ “ภัยแล้ง” ระดับหนึ่งช่วงนั้น

แม้ว่า “พายุฤดูร้อน” มีลักษณะเป็นฝนตกหนัก และนำพาลมกระโชกแรง กับมีลูกเห็บตก บางพื้นที่ในช่วงเวลาสั้นๆ ไม่เกิน 1 ชั่วโมง แต่ก็ทำให้เกิดความเสียหายต่อบ้านเรือนประชาชนไปบ้าง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนใน “ฤดูร้อนเกิดพายุฤดูร้อน” แบบสัปดาห์เว้นสัปดาห์ยาวนาน 7 ครั้งเช่นนี้ สาเหตุจากในช่วงอากาศร้อนอบอ้าวติดต่อกัน มีมวลอากาศเย็นที่เรียกว่า ความกดอากาศสูง พัดมาปะทะกับมวลอากาศร้อน หรือความกดอากาศต่ำ การที่อากาศ 2 กระแสมากระทบกัน ย่อมส่งผลให้อากาศพื้นที่นั้นแปรปรวน กลายเป็นพายุฝนฟ้าคะนองขึ้น

ยอมรับว่าในหลายปีมานี้ “เมืองไทย” มีสภาพอากาศเปลี่ยนไปจากอดีตมาก “สิ่งที่เคยเป็นปกติ...กลับไม่เป็นอย่างเคยเป็นมา” อีกทั้งในปี 2561-2562 ต้องเผชิญ “สภาพแล้งจัด” กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเกิดพายุฝนฟ้าคะนอง มีลมกระโชกแรง และลูกเห็บตกหนัก ทำให้บ้านเรือนพังเสียหาย

กระทั่งเข้าสู่ฤดูฝนของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่วันที่ 18 พ.ค.2563 ก็มีฝนตกลงมาทั่วทุกพื้นที่ และกำลังเพิ่มปริมาณการตกของฝนขึ้นเรื่อยๆ 40-60% ของพื้นที่กับมีฝนหนักหลายพื้นที่ ในช่วงกลางเดือน พ.ค.-ปลายเดือน มิ.ย. ยกเว้นภาคตะวันออกและภาคใต้ ฝั่งตะวันตกมีฝนตก ร้อยละ 60-80 ของพื้นที่และจะมีฝนตกหนักหลายพื้นที่ คาดว่าปีนี้ปริมาณฝนรวมจะมากกว่าปี 2562 ราว 10% แต่น้อยกว่า ค่าปกติประมาณร้อยละ 5

สิ่งย้ำเตือน...ในวันที่ 21 มิ.ย. จะเกิดฝนทิ้งช่วงไปถึงกลางเดือน ก.ค. ทำให้ต้องระมัดระวังการใช้น้ำอย่างประหยัด และภาคเกษตรต้องเตรียมน้ำสำรองให้เพียงพอต่อการหล่อเลี้ยงผลผลิตทางการเกษตรของตัวเองด้วย

เมื่อผ่านพ้นช่วงนี้ไปในปลายเดือน ก.ค.- ต.ค.2563 บริเวณประเทศไทยตอนบนจะเกิด “พายุหมุนเขตร้อน” ฝั่งทางคาบมหาสมุทรแปซิฟิก 1-2 ลูก โฉมแรก....คาดว่าจะเกิดขึ้นในกลางเดือน ส.ค.2563 นี้ และทั้งช่วงระยะห่างราว 1-2 เดือน ก็จะมีพายุลูกที่สองตามมา แต่ก็เป็นเรื่องของธรรมชาติ ไม่สามารถบังคับให้เกิดขึ้นตามใจได้ คงต้องรอประเมินใกล้ถึงช่วงนั้นอีกครั้ง ถ้าเป็นตามคาดการณ์...จะส่งผลให้พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ได้รับผลกระทบจาก “ฝนตกหนัก” อาจเกิดน้ำท่วมฉับพลันในพื้นที่ราบต่ำ และน้ำป่าไหลหลากในพื้นที่เสี่ยงภัยได้

หากย้อนวิเคราะห์ในปี 2561-2562 เกิดปรากฏการณ์ “เอลนีโญ” จนทำให้เกิด “ภัยแล้งหนัก” แต่ในปี 2563 ไม่ใช่ปรากฏการณ์ทั้งเอลนีโญ หรือลานีญา เพราะต้องมีการสังเกตการณ์อย่างน้อย 6 เดือน ถึงจะรู้ว่าเข้าสู่ ปรากฏการณ์ใด แต่ช่วงนี้อยู่ใน “ค่ากลาง” ที่เป็นค่าสภาพอากาศที่ดีเหมาะสมของฝนตกตามปกติตามค่ามาตรฐาน

จริงๆแล้ว...“ประเทศไทย” ต้องปรับหลักวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปริมาณการตกของฝนใหม่ เพราะการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศยุคนี้ ทำให้ฝนมีวิฤตตก แบบกระจุกตัว ไม่กระจายเหมือนสมัยก่อน ที่มักเคลื่อนกระจายทั่วพื้นที่อื่นเสมอ แต่ยุคนี้กลับตกกระจุกพื้นที่เดียวเท่านั้น ลักษณะเช่นนี้เป็นปรากฏการณ์ใหม่ ไม่มีลมพัดพาฝนเคลื่อนกระจายไปทั่วได้ ดังนั้นคงต้องคุยกันใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของอุตุนิยมนานาชาติทั่วโลก ที่ยึดปฏิบัติการพยากรณ์ให้สอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์

“สถานการณ์ในปี 2563 นี้ บอกตรงๆเลยว่า...ยังงัยปริมาณน้ำฝนก็ยิ่งดีกว่าปี 2561 และปี 2562 ทำให้ทุกพื้นที่มีน้ำใช้งานทั่วถึง อีกทั้งถ้ามีพายุเกิดขึ้น 1-2 ลูกเข้าสู่ประเทศไทยด้วย ยิ่งส่งผลให้มีน้ำตามห้วย หนอง คลอง บึง และเขื่อนหลัก ที่มีพื้นที่เพียงพอรองรับน้ำได้แน่นอน จึงอยากให้ทุกคนสบายใจ” น.อ.สมศักดิ์ว่า

ขอย้ำอีกว่า...ในปริมาณน้ำฝนที่ตกมามากนี้ มีโอกาสทำให้พื้นที่ที่เคยเกิดน้ำท่วมซ้ำได้อยู่ เพราะปริมาณฝนที่ตกลงมานี้สามารถเก็บกักได้เพียง 60% ตามแหล่งรองรับน้ำที่มีอยู่ ส่วนอีก 40% ก็ต้องปล่อยไปตามธรรมชาติ คือ น้ำย่อมไหลจากพื้นที่สูงลงสู่พื้นที่ต่ำเสมอ

ส่วนสภาพภูมิประเทศทั่วไป กลับมีการตัดไม้ทำลายป่า ก่อสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ กลายเป็นปัจจัยให้เกิดน้ำท่วมซ้ำซากขึ้นทุกปี ที่เรียกว่า “ภัยประจำถิ่น” โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือตอนล่าง และภาคกลาง ในบางแห่งที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มต่ำ ที่เคยเป็นพื้นที่รองรับน้ำ หรือ พื้นที่ไหลผ่านของน้ำ ต้องเผชิญกับภัยแตกต่างกันออกไป เช่น พื้นที่เชิงเขา ต้อง

เผชิญกับน้ำป่าไหลหลาก ส่วนพื้นที่ริมตลิ่งก็เจอกับน้ำท่วมฉับพลัน เป็นต้นแต่ภัยประจำถิ่นก็ไม่รุนแรง ยกเว้น “เกิดพายุช่วงฤดูฝน” มักทำให้ “น้ำท่วม” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่ทางไหล แม่น้ำชี แม่น้ำมูล แม่น้ำโขง และภาคเหนือตอนล่าง รวมถึงภาคกลาง ในพื้นที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา

อย่างไรก็ดี “ภัยพิบัติธรรมชาติ” ที่มีผลกระทบนี้ “รัฐบาล” ก็มีการนำบริบทแต่ละเหตุการณ์มาทำเป็นแผนแก้ปัญหาทั้ง “ภัยแล้ง” และ “น้ำท่วม” ทุกครั้ง เช่น ในปี 2562 พื้นที่ จ.อุบลราชธานี มีน้ำท่วมหนัก ก็มีการวิเคราะห์บริบทต้นเหตุที่เกิดจากการสะสมมวลน้ำตอนเหนือของพื้นที่ และไหลมารวมกัน

ในเวลาเดียวกัน ลักษณะนี้ก็มีการวางแผนกระจายน้ำไปยังพื้นที่อื่น และทยอยระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขงต่อไป อีกทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระบบชลประทานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้น้ำไหลจากที่สูงลงพื้นที่ต่ำ ตรงจุดนี้ก็นำบทเรียนการติดตามมวลน้ำอย่างเป็นระบบ เช่น กรมชลประทาน แจกเตือนจำนวนน้ำในระบบให้ชัดเจน กรณี น้ำล้นสปิลเวย์จะปล่อยไปจุดใดบ้าง เพื่อหน่วยงานท้องถิ่น ประชาชน เตรียมพร้อมบริหารจัดการได้

อีกประเด็นสำคัญต่อมา “เรื่องฝนแล้ง” แม้ว่าเข้าสู่ฤดูฝน แต่ก็มักไม่มีน้ำฝน ที่ยังเกิดขึ้นซ้ำซากในบางพื้นที่ โดยเฉพาะ จ.ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา และยังมีบางพื้นที่ในภาคเหนือ จนเกิดปรากฏการณ์ “แล้งตลอดปี” สิ่งหนึ่งมีสาเหตุมาจาก “น้ำมือของมนุษย์ทั้งสิ้น” โดยเฉพาะในการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้พื้นที่ “ฝนแล้ง” ไม่มีสิ่งโน้มนำของธรรมชาติ ในการก่อเกิด “เมฆฝน” อีกส่วนก็เกิดจากการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ของธรรมชาติด้วย ในส่วนนี้ “รัฐบาล” ก็พยายามเร่งแก้ปัญหาด้วยการนำน้ำจากแหล่งน้ำอื่นมาช่วยบรรเทา เช่น ขุดเจาะน้ำบาดาล หรือลำเลียงน้ำระบบท่อ มาช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน เป็นต้น

เมื่อรู้ถึงต้นกำเนิดฝนและน้ำท่าที่จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาข้างหน้าแล้ว คงต้องบริหารจัดการน้ำให้ดี ในการแก้ปัญหา น้ำท่วม และการขาดแคลน น้ำในอนาคตนี้ ก่อนจะสิ้นสุดฤดูฝนในกลางเดือนตุลาคม ส่งต่อให้พื้นที่ตอนบน ของประเทศเริ่มเข้าสู่ฤดูหนาวต่อไป